

Ο ΠΟΤΑΜΟΣ ΙΣΤΡΟΣ

(Συνέχεια και τέλος)

Από Καλαθατίου και ἄνω, ὁ ἀναπλέων τὸν "Ιστρον" ἔχει νὰ παραπορνηστὴν πράγματα τίνα ἀξιοθέατα ὑπό την φυσικὴν ἐποψὶν και τὴν ιστορικὴν. Καὶ πρῶτον τὰ ἐρείπια τῆς γεφύρας τοῦ Τραϊανοῦ, ὀλίγον πρὶν φθάσῃ τὸ ἀτμόπλοιον εἰς Τουρνοδεβερῖνον. Τὰ ἐρείπια ταῦτα κείνται ἐφ' ἐκατέρας τῶν ὅχθων τοῦ ποταμοῦ, ἔχοντα ἀκριβῶς τὸ αὐτὸν σχῆμα· νομίζει τις διὰ βλέπει δύο κολοσσαίας καθέδρας λιθοκίστους, τὴν μίαν ἀπέναντι τῆς ἀλλης, παρὰ τὸ ρεῖθρον. Τινὲς ἀμφιβάλλουσιν δὲ τὰ δύο ταῦτα ἐρειπωμένα κτίρια ήσαν οἱ κίονες ἐπὶ τῶν ὀποίων ἐστηρίζοντο αἱ δοκοὶ τῆς ξυλίνης γεφύρας. Κατὰ Δίωνα τὸν Κάσσιον, ἡ γέφυρα αὕτη, κτισθεῖσα κατὰ διαταγὴν τοῦ Τραϊανοῦ ἐπὶ τῆς δευτέρας αὐτοῦ ἐκστρατείας κατὰ τοῦ βασιλέως τῶν Δακῶν Δεκάδου, συνέκειτο ἐξ τόξων 20, ἔχοντων ὕψος μὲν 150 ποδῶν, διάστασιν δὲ ἀπὸ κίονος εἰς κίονα ποδῶν 60. Ωσαύτως 60 ποδῶν ἦτο καὶ τὸ πλάτος τῆς γεφύρας ταῦτης, τὸ δὲ ὅλον μῆκος αὐτῆς 900 ποδῶν. Δι' αὐτῆς δὲ Τραϊανὸς μετεβίβασεν εἰς Δακίαν τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκρήμνισεν αὐτὴν ἀκολούθως ὁ Ἀδριανός, φοβηθεὶς μῆποτε οἱ Βάρβαροι ἐπιδράμωσι δι' αὐτῆς εἰς τὰς ωμαϊκὰς κατακτήσεις. Ἡ, ὡς λέγει ἡ ιστορία, κινούμενος ὑπὸ ζηλοτυπίας πρὸς τὸν εὐκλεᾶ αὐτοῦ προκάτοχον.

"Ἀρχαιολόγοι τινὲς εἰκάζουσιν, διὰ τὰ ἐρείπια ταῦτα δὲν εἶναι τὰ τῆς γεφύρας, ἢν νομίζουσιν κειμένην ὀλίγον τι κατωτέρω, ἐκεῖ ὅπου ἐκβάλλει εἰς τὸν "Ιστρον" ὁ "Ολτός". διότι καὶ αὐτόθι σώζονται ἔτι ἐρείπια τειχῶν ωμαϊκῶν· ἔτεροι δὲ ὑποθέτουσιν αὐτὴν ἀνωτέρω, πρὸς τὸ Τουρνοδεβερῖνον, ὅπου, ἀνασκαφῶν γενούμενων πρὸ τινῶν ἐτῶν, εὑρέθησαν ὅπλα πολλὰ, θώρακες καὶ γεωγρικὰ ἔργαλεῖα, ἀναγόμενα εἰς τὴν κατὰ Δακῶν ἐκστρατείαν. Εἰς τὴν αὐτὴν ταῦτην θέσιν, δὲ ἐλαττοῦνται τὰ ὑδατα τοῦ "Ιστρου", ἀναδύουσιν τὰ λείφανα μεγάλων κινῶν, κατὰ γραμμὴν ισταμένων ἐντὸς τῆς τοῦ ποταμοῦ κοίτης, ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἀλλην ὅχθην αὐτοῦ.

Εἰς Τουρνοδεβερῖνον, δεξιόθεν τοῦ ἀναπλέοντος τὸν ποταμόν, διακρίνεται ἔτερον ωμαϊκὸν ἐρείπιον, πύργος τις ἐγερθεὶς ἐν ἔτει 240 ὑπὸ Σεβήρου διοικητοῦ τῆς Μοισίας ἐπὶ αὐτοκράτορος Φιλίππου, ἐξ οὗ καὶ τὸ δύνομα Τουρνοδεβερίνον, σημαῖνον Σεβήνον Ηὔργον.

"Ἴδον ἐγγίζομεν εἰς τὰς περιφύμους Σιδηρᾶς Πύλας (τουρκιστὶ Δε μιρ Κα π. i.). Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ποταμοῦ ἐνέπνεε τρόμον εἰς τοὺς ἀρχαίους ναύτας, διὰ τοὺς ἐντὸς αὐτοῦ πολλοὺς σκοπέλους, ώς ἡ Σκύλλα καὶ ἡ Χάρυβδις. Διὰ τῶν προσκομμάτων τούτων ρέων ὁ "Ιστρος" σχηματίζει πολλοὺς καταρράκτας μικρούς, τοὺς ὀποίους δυωςτὸ ἀτμόπλουν, εἰ καὶ μετὰ κόπου, ἀναπλέει αὐξάνον τῆς μηχανῆς του τὴν δύναμιν. Ἐκεῖ δὲ ὁ ρόχθος τῶν ὑδάτων εἶναι μέγας καὶ ἡ δινὴ αὐτῶν φοβερός, ἀλλ' οἱ ἐπιβάται ση-

μερον, πεποιθότες εἰς τὴν ἐμπειρίαν τοῦ κυβερνῶντος τὸ σκάφος, διασκεδάζουσι μάλιστα ἀντὶ νὰ φοβῶνται πρὸ τοῦ θεάματος τούτου.

Μέχρις ἐκτάσεως τοιῶν χιλιομέτρων, αἱ Σιδηρᾶς Πύλαι ἔχουσι τὴν δψιν πλατυτάπις διαρρωγῆς, συμβάσης αἰφνιδίως εἰς παμμεγέθεις βράχους, τῶν ὀποίων τὰ τυμάτα ἐκυλίσθησαν ἀμφοτέρωθεν ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ. Ἡ διάστασις μεταξὺ τῶν δύο πλευρῶν εἶναι ἡστὶ 200 μέτρων, τὸ δὲ ὑψός αὐτῶν διπλάσιον. Ἐπὶ λειψυδρίας, αἱ σπιλλάδες φαίνονται· διὰ τούτο δὲ τὰ ἀτμόπλοια ἔχεινα κατεσκευάσθησαν ὅσον οἶδον τε ἀβαθή.

"Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν σκοπέλων καὶ τῆς δι' αὐτῶν βιαίας καταφορᾶς τῶν ὑδάτων καὶ τοῦ ρόχθου ἐκείνου, ἡ στενοπορία τῶν Σιδηρῶν Πυλῶν ἀπέχει τοῦ νὰ ἥναι μεγαλοπρεπῆς καὶ ωραία ὡς ἡ τοῦ Καζανίου λεγομένη, ὀλίγον ἀνωτέρω τῆς παλαιᾶς Ὁρδόνας, ὅπου ἡ πρώτη πρὸς τὴν βάσιν αὐτοῦ ἐσκαμμένος, σχηματίζων ὡς στέγασμα τῆς ὁδοῦ· τὸ παρέκει ἀτμόπλουν καταπλέει τὸν ποταμόν. Ἐκ τοῦ ὕψους τῆς καπνοδόχης του καταμετρεῖ τις εὐκόλως ἡξαδοσιγίας τὸ ὑψός τῶν βράχων τούτων, καὶ τὸ καταπληκτικὸν τῆς στενοπορίας ταῦτης,

Φθάνει δέ τις μετ' ὀλίγον εἰς τὰς Βαζιάς, ὅπου οἱ πλειστοὶ τῶν ὁδοιπόρων ἀποβαίνουσιν, ἀπερχόμενοι εἰς τὸ Πέστιν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, ὡς ταχυπορεώτερου τῶν ἀτμοπλόων. Ἄλλ' ὁ γὰρ ἔχει τὸ κατεπεῖγον, καὶ προτιμῶν τοῦ ἀτμοπλόου τὰς ἀναπαύσεις, πολλὰ ἔτι ἀξιοθέατα ἀπαντᾶ ἐπὶ τῆς πορείας τοῦ "Ιστρου", μέχρις οὐ φθάσῃ εἰς τὴν βαυαρικὴν πόλιν Ούλμην, ὅπου παύει ὁ ποταμός νὰ ἥναι πλώιμος.

Κατά τινα δημώδη παράδοσιν, ὁ "Ιστρος" πηγάζει ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦ αὐθεντικοῦ πύργου τοῦ χωρίου Donaueschijen, ἐξ οὗ καὶ τὸ γερμανικὸν αὐτοῦ δονοματίδον Donau. Οἱ ιδιοκτήτης τοῦ πύργου τούτου, πρίγκηπς τῆς Φυρστεμέργης, σεμνύνεται ἐπὶ τῇ μικρῷ πηγῇ ἡξῆς γεννᾶται ὁ μέγας ποταμός, καὶ, τὸ ἀστεῖον, ἔχει ὁ πρίγκηπς οὗτος ἀξιώσεις, διὰ τούτος εἶναι ὁ δεσπότης τοῦ Δουνάβεως. Καὶ οἱ μὲν Γερμανοὶ στηρίζονται ἐπὶ ταῦτης τῆς ἑθνικῆς των παραδόσεως, καὶ πιστεύουσιν ἀδιστάκτως εἰς ταῦτην τοῦ "Ιστρου" τὴν πηγήν· ἄλλ' οἱ γεωγράφοι φρονοῦσιν εὐλόγως διὰ τὸ "Ιστρος" σχηματίζεται ἐκ τῆς ἐνώσεως δύο τινῶν μικρῶν ρυάκων, τοῦ Βριγάχου καὶ Βρέγου, συμβαλλομένων διλίγον τι κατωτέρω τοῦ χωρίου Donaueschinger.

I. I. Σκυλίσσας †

Ο ΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΝΕΡΒΑ ΥΙΟΣ ΝΕΙΒΑΣ ΤΡΑΙΑΝΟΣ Ο ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΠΟΝΤΙΦΙΞ ΚΥΡΙΑΡΧΟΣ

"Τπεράνω δὲ τῆς ἐπιγραφῆς ταῦτης διακρίνονται μόλις δύο δελφῖνες συνεχόμενοι ἀπὸ τῶν οὐρῶν, καὶ οὕτω περικυκλοῦντες ἔνα ωμαϊκὸν ἀετόν.

Αὐτόθι διέρχεται ὁ δδοιπόρος τὴν μεγάλην σειρὰν τῶν ὄρεών, ἀτινα ἀρχόμενα, ἀπὸ τῆς Πολωνίας ὑπὸ τὸ δύνομα Καρπάθια, δηγουσιν εἰς τὸν Αἴμον, διαγράφοντα ἐν τούτῳ διλφ τῷ διαστήματι τὸ δατινικὸν στοιχεῖον S, τεμνόμενον ἐν τῷ μέσῳ ὑπὸ τοῦ "Ιστρου".

"Ἴδον ἐνιστόκμεθα εἰς τὴν κλεισθρειαν τοῦ Καζανίου. Ἰδού δεξιόθεν ἡμῶν ἡ περιμούμενη δύσης, ἡ μεταξὺ "Ορδόνας" καὶ Δρεγκόβας, ἢν ηνοιξεν ἀπὸ τοῦ 1857 ὁ οὐγγρος κόμης Ζεχένης, καὶ δι' οὓς οἱ δοιπόροι διέρχονται πεζῇ τὸ ἀπόκρ-

μονον μέρος τοῦτο. Ἀριστερόθεν δὲ πάλιν βλέπει τις ἐτέραν ὁδόν, ἐσκαμμένην εἰς τὸν βράχον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Τραϊανοῦ· ἔργον τεράστιον, διὰν ἀναλογισθῆ τις διὰ κατεῖνον τὸν καιρὸν οὔτε η πυρόκονις ἡτο γνωστὴ, οὔτε ὁ ἀτμός, ἀλλ' ὅλη αὐτὴ ἡ ἔργαστα εἶχε γίνει διὰ τῆς σφύρας. Τὴν ὁδὸν ταύτην, ἢν διὰ Τραϊανὸς κατεσκευάσε πρὸς ρυμούλκησιν τῶν πλοίων του, παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης δεξιόθεν αὐτοῦ ἐν τῇ ἐπισυνημένῃ εἰκόνι. Ὁ βράχος, ὀποτόμως ἐπικείμενος, διακρίνεται πῶς εἶναι πρὸς τὴν βάσιν αὐτοῦ ἐσκαμμένος, σχηματίζων ὡς στέγασμα τῆς ὁδοῦ· τὸ παρέκει ἀτμόπλουν καταπλέει τὸν ποταμόν.

"Ἐκ τοῦ ὕψους τῆς καπνοδόχης του καταμετρεῖ τις εὐκόλως ἡξαδοσιγίας τὸν βράχον τούτων τῶν βράχων τούτων, καὶ τὸ καπνοδόχη τοῦ παρέκει ἀτμόπλουν καταπλέει τὸν ποταμόν. Ἐκ τοῦ ὕψους τῆς καπνοδόχης του καταμετρεῖ τις εὐκόλως ἡξαδοσιγίας τὸν βράχον τούτων τῶν βράχων τούτων, καὶ τὸ καπνοδόχη τοῦ παρέκει ἀτμόπλουν καταπλέει τὸν ποταμόν.

"Φθάνει δέ τις μετ' ὀλίγον εἰς τὰς Βαζιάς, ὅπου οἱ πλειστοὶ τῶν ὁδοιπόρων ἀποβαίνουσιν, ἀπερχόμενοι εἰς τὸ Πέστιν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, ὡς ταχυπορεώτερου τῶν ἀτμοπλόων. Ἄλλ' ὁ γὰρ ἔχει τὸ κατεπεῖγον, καὶ προτιμῶν τοῦ ἀτμοπλόου τὰς ἀναπαύσεις, πολλὰ ἔτι ἀξιοθέατα ἀπαντᾶ ἐπὶ τῆς πορείας τοῦ "Ιστρου", μέχρις οὐ φθάσῃ εἰς τὴν βαυαρικὴν πόλιν Ούλμην, ὅπου παύει ὁ ποταμός νὰ ἥναι πλώιμος.

"Κατά τινα δημώδη παράδοσιν, ὁ "Ιστρος" πηγάζει ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦ αὐθεντικοῦ πύργου τοῦ χωρίου Donaueschijen, ἐξ οὗ καὶ τὸ γερμανικὸν αὐτοῦ δονοματίδον Donau. Οἱ ιδιοκτήτης τοῦ πύργου τούτου, πρίγκηπς τῆς Φυρστεμέργης, σεμνύνεται ἐπὶ τῇ μικρῷ πηγῇ ἡξῆς γεννᾶται ὁ μέγας ποταμός, καὶ, τὸ ἀστεῖον, ἔχει ὁ πρίγκηπς οὗτος ἀξιώσεις, διὰ τούτος εἶναι ὁ δεσπότης τοῦ Δουνάβεως. Καὶ οἱ μὲν Γερμανοὶ στηρίζονται ἐπὶ ταῦτης τῆς ἑθνικῆς των παραδόσεως, καὶ πιστεύουσιν ἀδιστάκτως εἰς ταῦτην τοῦ "Ιστρου" τὴν πηγήν· ἄλλ' οἱ γεωγράφοι φρονοῦσιν εὐλόγως διὰ τὸ "Ιστρος" σχηματίζεται ἐκ τῆς ἐνώσεως δύο τινῶν μικρῶν ρυάκων, τοῦ Βριγάχου καὶ Βρέγου, συμβαλλομένων διλίγον τι κατωτέρω τοῦ χωρίου Donaueschinger.

"Ἴδιότροπός τις ἐλεγέ ποτε, διὰ τὸν δέδος ὁ Θεός ἀνεκοίνου εἰς δύο τὸν οἰκουμενην διὰ τὴν πρώτην Ιανουαρίου ἀπὸ τῆς δωδεκάτης μέχρι τῆς μιᾶς μ. μ. ὥρας θὰ προσεκάλει διὰ τῶν κωδώνων του τὸν κόδυμον καὶ θὰ εἰσῆγεν εἰς τὸν παράδεισον δύοντας τοὺς ἐγκαίως ἐλευθομένους, καὶ διὰ δύος ἀκριδῶς τὴν μίαν ὥραν μ. μ. θὰ ἐκδειτε τὰς πύλας αὐτοῦ, μέγα μέρος ἐκ τῶν γυναικῶν θὰ προχοντο πολὺ ἀργά, καὶ ἀκόμη τὸ ἐσπέρας δὲν θὰ πέσαν ἔτοιμαι.

"Οι Βάτται, κατοικοῦντες πλανσίον τῆς Συμάτρας καταδικάζουσι τὸν ἐπ' αὐτῷ φύρωφ συλληφθέντα ἐραστὴν τῆς ουζύγου νὰ καταβρωθῇ ζῶν ὑπὸ τοῦ ουζύγου.